

טורי מורשצייק זאב
110645
בן ינטיל ויוסף
נולד בשנת 1931
התגייס לצה"ל ב-1948
שרת במפקדת חטיבת "גולני".
נפל ב- כ" בכסלו תשי"ט 22.12.1948
במבצע "חורב".

מורשציק זאב,

בן ינטיל ויוסף. נולד בשנת 1931 בקרבנה, ליטא. לאחר
כיבוש ליטא על ידי הגרמנים, בחיותו בן עשר לערך, נכלא עם
בני משפחתו בגטו. בשנת 1944 נשלחו בני המשפחה למחנה
המוות אושוויץ, שם נספו אמו ואחותו. אביו מת במחנה
דאכאו. מתוך מאה ילדים שהובאו למחנה נשארו בחיים רק
ארבעה, ביניהם זאב. מדי יום ביומו היה יוצא לעבודה וחולק
פת לחמו עם חבריו. עם סיום המלחמה חזר לליטא, אך משלא
מצא עוד את הוריו וקרוביו בחיים הצטרף להכשרה ששמה
פעמיה לארץ ישראל ובפברואר 1947 העפיל לארץ בספינה
"חיים ארלוזורוב". הספינה נתפשה בידי הבריטים ומפעיליה
נשלחו לקפריסין. לאחר ששהה כחצי שנה בקפריסין, הצליח
להגיע לארץ ולהצטרף לקבוצת הכשרה של "עליות הנוער"
בכפר רופין, שהקימה אחר כך את צאלים בנגב.
בגמר תקופת ההכשרה התגייס זאב ושירת בחטיבת "גולני",
השתתף בקרבות "המשולש" ואחר כך ירד עם יחידתו לנגב.
במבצע "חורב", לגירוש הצבא המצרי מתחומי ישראל, הוטל
על חטיבת גולני ליצור הטעיה באגף המערבי של החזית, לפני
הפעלת המואמץ העיקרי באגף המזרחי. בלי 22-23 בדצמבר
1948 כבשו כוחות החטיבה את משלט 86 מצפון לחאן יונס,
איימו על הכביש ומסילת הברזל ויצרו את הרושם שהכוונה
היא לנתק את הכוחות המצריים שברצועת עזה. המצרים
הניבו כהתקפת נגד עזה בסיוע ארטילריה ושריון ובלחץ
האויב נאלצו לוחמי גולני לסגת. בקרב זה נפל, ביום כ' בכסלו
תש"ט, 22.12.1948. נקבר בצאלים.

"יהי זכרו ברוך"

מסדרים מ-48

הקרב בו נפל ז"ל

ב"ד 22.12.48 התחיל מבצע "חורב", בשלב הראשון הוטל על החטיבה לבצע התקפה בגזרה המערבית ולרתק את כוחות המצרים בגזרת החוף. יחידות החטיבה וההנדסה למבצע מן התותחנים התרכזו לקראת שעת האפס בבסיסי מצא בגזרת המערבית חלק מגדוד "ברק" בצירוף מגויס צמ"ל זמניים מישובי הנגב, החזיקו במשלטים גדוד "גדעון" ביצע בלילה האפסי את התקפתו על משלט 86 דכס שבין האוניוויס לדייראל בלאח שהיות מקפצה לפיתוח המערכה כלפי עזה ורפיח בשלבים "הבאים" של המבצע. כיבוש המשלט בוצע במהירות ובזריזות. פגיעות קשות בשירת האספקה מנעו את הבאתה במלואה למשלט פעולות תוקפניות נוספות נערכו לאורך הקו הזה ע"י משוריני הגדוד הממוכן שפשט לעצמאן דע"י יחידה מגדוד "ברק" שתפסה את משלט 108 מרכזי האויב לאורך כל רצועת החוף הופצצו ע"י מטוסינו ובזאת הביאה החטיבה את האויב לידי זכך שריכו כוחותיו בגזרה זו במחשבה ש כאן תפתח המערכה העיקרית. למחרת כיבוש משלט 86 נכנס גדוד "גדעון" למערכת מגן בפני התקפות הנגד הנמרצות של האויב, שהבין היטב את חכמת משלט 86 כשזכרון טרי "בית יחנן" עודנו חדש עמו והפעם עומדת עזה עצמה בסכנת הניתוק. גשמי העז והסלפות שנתחוללו נוסף לתקלות חמורות שמנעה הובלת אספקה חיונית למשלט. תופת האש הנשפכת התקפות להבירות — שהופעלו להאשונה נגדנו — והאבידות המרובות בנפש שהגדוד סבל אילצוהו לסגת אחה"צ מן המשלט הכבוש.

מכל קרבות החטיבה איני זוכר אחד שבמשך זמן כה מועט מבחינה יחסית, אירעו בו גילויים כה רבים של מסירות נפש וגבורה של חיילים ומפקדיהם. כאתם שאירעו בקרב ההגנה והנסיגה של גדוד "גדעון" במשלט 86 השטפונות, שאירעו בנחלים, סחפת צמחם את תחנת איסוף הפצועים, שיבשו את הדרכים וניתקו את המשלטים מבסיסיהם הגם שחטי הטלפון נקרעו, ומכשירי האלוט נתקלקלו. היחידות היו מנותקות ניתוק מוחלט. אותו לילה נשאר טבוע כסיוט שחלף למחרתו. אין ספק, שקרב זה הוא שקבע את רייתו של כוחות האויב אל הגזרה המערבית, ובכך איפשר את השגת המטרה העיקרית במהלך על עוגיה.

למרות המכה אשר הוכינו בנסיגה זו, לא פהתה הרוח הטובה אשר שררה בחטיבה, עם רדתה למערכת "חורב" הצורה, שבה עמד גדוד "גדעון", אף הוסיפה להעלות את ה של אותה רוח. לא מש מזמוני היום שלמחרת הנסיגה, כשלמוצבי הפיקוד החטיבתי

פנייה לאומות המאוחדות

ב-28 באפריל 1947 נתכנס בפלשנינג מדוס, באזור קווינס שבניו-יורק, מושב מיוחד של עצרת האו"ם. יוזמת המושב היתה בריטניה, שביקשה "להקים ולהנחות ועדה מיוחדת, לשם ביצוע ההכנות לדיון בבעיית פלשתינה במושב הרגיל של עצרת האו"ם..." בטרם ננעל המושב המיוחד, החליטו המשתתפים על הקמת ועדת האו"ם המיוחדת לארץ-ישראל שנקראה בקיצור אונסקו"פ (United Nations Special Committee on Palestine).

הוועדה היתה מורכבת מ-11 נציגי מדינות שלא היו מיוצגות בקביעות במועצת הביטחון, ואשר נבחרו על-פי עקרון הגיוון הגיאוגרפי. הוועדה נדרשה להגיש את המלצותיה לא יאחר מ-1 בספטמבר 1947. הוועדה שמעה עדויות בארצות-הברית ובירושלים וקיימה דיונים נוקבים, ובעקבותיהם הניחה לפני עצרת האו"ם ב-16 בספטמבר 1947 את הצעת הרוב של אונסקו"פ. הצעת ההחלטה, שזכתה בתמיכת ארצות-הברית וברית-המועצות, המליצה להקים בארץ-ישראל מדינה יהודית ומדינה ערבית, ריבוניות אך קשורות זו בזו באיחוד כלכלי וכן מובלעת תחת שלטון בינלאומי בירושלים. הצעת ההחלטה הועלתה בפני 57 חברות האו"ם דאז ביום 29 בנובמבר 1947 ובה נקבע בין השאר:

1. המנדט על פלשתינה יסתיים בהקדם האפשרי, ועל כל פנים לא יאוחר מיום 1 באוגוסט 1948.
2. כוחותיה המזוינים של המעצמה המנדטורית יפוננו בהדרגה מפלשתינה, כך שפינוים יושלם בהקדם האפשרי, ועל כל פנים לא יאוחר מיום 1 באוגוסט 1948. המעצמה המנדטורית תשתדל כמיטב יכולתה להבטיח ששטח מסוים בתחום המדינה היהודית – ובכלל זה נמלים וסביבתו, שיש בהם כדי לאפשר עלייה ניכרת – יפוננו במועד מוקדם ככל האפשר, ועל כל פנים לא יאוחר מיום 1 בפברואר 1948.
3. מדינות עצמאיות, ערבית ויהודית, והמשטר הבינלאומי המיוחד לקריית ירושלים, כמתואר בחלק 3 תוכנית זו, יוקמו בפלשתינה שני חודשים לאחר שיושלם פינוי כוחותיה המזוינים של מעצמת המנדט, ועל כל פנים לא יאוחר מיום 1 באוגוסט 1948.
4. התקופה שבין קבלת ההמלצה בעניין שאלת פלשתינה על-ידי העצרת הכללית, ובין הענקת עצמאות למדינות הערבית והיהודית – תהיה תקופת-מעבר.

להעפיל לארץ-ישראל...

מאה וחמישה-עשר אלף מעפילים הגיעו לארץ-ישראל בשנים 1934-1948. מרביתם העפילו אל חופי הארץ במאה ארבעים ואחת אוניות, בדרך בלתי-ליגלית שגילמה את המרד היהודי נגד תלות במשטר הזר. מיעוטם עשו דרכם ברגל או במטוסים, מרביתם באו באוניות ובספינות תוך הוכחה, כי העם היהודי החליט ליטול את גורלו בידו. עלייתם של המעפילים במסגרת מפעל ההעפלה אָו בשם אחר "העלייה הבלתי-חוקית לארץ-ישראל" ובקיצור "עלייה ב'" הינה ללא ספק ממפעלי הפאר של ההיסטוריה היהודית והציונית.

שניים היו המכשולים, שההעפלה נועדה להתגבר עליהם: איסור הכניסה לארץ ואיסור היציאה החופשית מארצות הגולה. תנועת ההעפלה, שצמחה על רקע התנגדות שלטונות המנדט הבריטי, היתה לאחר שואת יהודי אירופה לאירוע המרכזי בחיי האומה היהודית.

ממדי ההעפלה היו כה גדולים, עד שהיו עשויים לשנות את המאזן הדמוגרפי בארץ ולהטותו לצד היהודים. הערבים לא הסתירו את חששם, ולחצו בכל מאודם על ממשלת בריטניה לבלימת ההעפלה. הלחץ הערבי אכן נשא פרי, וממשלת בריטניה התייחסה לעלייה הבלתי-ליגלית כגורם העשוי לערער את שליטתה והשפעתה במזרח-התיכון. הקשיים לא הפחיתו מעוצמת המאבק. אף שעולים רבים הוגלו מארץ, תחילה למאוריציוס ואחר-כך לקפריסין, נמשך המאבק שהתנהל באמצעות ספינות רעועות,

שגילו תושייה ותחכום, וכנגדם הופעל הצי החמוש של בריטניה. קיומו של מפעל ההעפלה שימש מנוף אדיר לפריצת חומת הגזירות וההתנכלויות ולהחשת תקומת מדינת ישראל. תמציתו של מאבק ההעפלה הוגדרה ב-1939 על-ידי ברל כצנלסון בפנייתו אל שלטונות בריטניה: "תרצו או לא תרצו, תעזרו או תפריעו, צרותיהם של ישראל ישלחו את הספינות על פני הימים". אין לך הגדרה ממצה מזו למאבק ההירואי, שהיה רצוף פרקי אסונות, סבל וגבורה.

רציתי לקטוף פרח בגן
ואמא אמרה לי: " אסור הוא מוגן
ובכל העולם יש חוקים
לא לקטוף פרחים מוגנים."
ואולי אני סתם ילדה קטנה
שלא יודעת ולא מבינה
אבל אני חושבת שכ"כ מוזר
שפרחים אסור וחיילים מותר.

